

Τιμητική διάκριση – Χαιρετισμός. Χίος, 14 – 23 Ιουλίου 2006

Κύριε Νομάρχα,

Κύριε Δήμαρχε,

Κύριε τέως Αντιπρύτανη του ΕΚΠΑ και Πρόεδρε του Διδασκαλείου
Ξένων Γλωσσών του ιδίου Πανεπιστημίου,

Κύριε Πρόεδρε της EUROCLASSICA,

Κυρία Διευθύντρια της ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ και
επίτιμη Αντιπρόεδρε της EUROCLASSICA ,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αγαπητοί φοιτητές και φοιτήτριες ή, όπως αποκαλώ τους φοιτητές
μου, κ. κ. δυνάμει συνάδελφοι,

Η υψηλή τιμητική διάκριση, η οποία μου απενεμήθη εδώ
σήμερα εκ μέρους του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Χίου
διά του κ. Δημάρχου του, δεν αποτελεί για μένα μία μονομερή
ενέργεια εκ μέρους τους, η οποία καλύπτεται μόνο με τις
οφειλόμενες εκ μέρους μου θερμές ευχαριστίες.

Θεωρώ ότι η τιμητική αυτή διάκριση αποτελεί μια αμφίπλευρη
λειτουργία, η οποία με υποχρεώνει σε μια προσπάθεια διαρκούς
ανταποδοτικής δράσης, στο πλαίσιο βέβαια των αρμοδιοτήτων μου
και των δυνατοτήτων μου. Μία τέτοια δράση θα μπορούσε να
αποτελέσει η εξής σκέψη - πρόταση. Πριν όμως περάσω στην
πρόταση αυτή, θα παρακαλούσα να μου επιτρέψετε να κάνω μια
παρατήρηση την οποία, ως υπηρέτης της Παιδαγωγικής Επιστήμης,
θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική.

Όπως όλοι γνωρίζουμε, η μάθηση αποτελεί τη συνισταμένη
γενετικών καταβολών, περιβαλλοντικών ερεθισμάτων,
υποκειμενικών αποφάσεων και ενεργειών, καθώς και
αλληλεπιδράσεων όλων αυτών των παραγόντων. Και όταν
αναφέρομαι στα περιβαλλοντικά ερεθίσματα, εννοώ τα εσωτερικά
και εξωτερικά ερεθίσματα, τα εγγύς και μακρύτερα –τοπικά ή

χρονικά– ευρισκόμενα, τα συνειδητά και μη συνειδητά. Στο πλαίσιο αυτών των ερεθισμάτων εντάσσονται, κυρίως, τα ερεθίσματα που προέρχονται από τους Παράγοντες της Αγωγής, δηλαδή από την Οικογένεια, το Σχολείο, την Εκκλησία, την Πολιτεία, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την Κοινωνία γενικώς, τα Μ.Μ.Ε. κ.λπ. Οι παράγοντες αυτοί καταξιώνονται ή απαξιώνονται κυρίως από το έμπρακτο παράδειγμά τους, ενώ η ισχύς τους, για διάφορους λόγους τους οποίους δεν μπορούμε να αναπτύξουμε τη στιγμή αυτή, αυξάνεται ή μειώνεται, ανάλογα με τις κρατούσες σε κάθε εποχή αντιλήψεις. Έτσι, σήμερα, τον πρώτο λόγο έχουν τα Μ.Μ.Ε., τα οποία παρά την αδιαμφισβήτητη χρησιμότητά τους, προκαλούν την έντονη κριτική ουκ ολίγων για τα αρνητικά παραδείγματα που προβάλλουν. Διότι, ενώ συνειδητά δεχόμεθα την επίδραση της θετικής πλευράς τους, ασυνείδητα υφιστάμεθα την αποδοχή και εφαρμογή των πλέον αρνητικών παραδειγμάτων, χωρίς τελικά να μπορούμε να αντιδράσουμε αποτελεσματικά.

Απέναντι σ' αυτή την κατάσταση ο μόνος παράγοντας της αγωγής, που μπορεί να αντιδράσει αποφασιστικά, είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.), των μικρότερων κυρίως κοινοτήτων, η οποία με τις επιλογές και τη δράση της, έχοντας και την αναγκαία στήριξη των τοπικών φορέων και παραγόντων, λειτουργεί εξισοροπητικά απέναντι στις μεγάλες διαφορές που δημιουργούνται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων και τα Μ.Μ.Ε.

Αντιλαμβάνεστε ότι, αναφερόμενος στη δράση της Τ.Α., δεν εννοώ την τιμητική διάκριση η οποία έγινε σήμερα τόσο στον τέως αντιπρύτανη του ΕΚΠΑ, καθηγητή κ. Α. Δανασσή – Αφεντάκη, όσο και στον ομιλούντα, αλλά αναφέρομαι στις γενικότερες δυνατότητες και δράσεις της και εξηγούμαι αμέσως. Όμως, κ. Δήμαρχε, δεν μπορώ να μην κάνω μία παρέκβαση εδώ, η οποία αφορά στο πρόσωπο του κ. Δανασσή. Το Σάββατο το βράδυ έλαβα γνώση για την ευτυχή αυτή συγκυρία, δηλαδή για την εκ μέρους σας τιμητική διάκριση του κ. αντιπρύτανη και του ομιλούντος. Επιθυμώ να επισημάνω ότι το γεγονός αυτό, αφής στιγμής το πληροφορήθηκα με έκανε να αισθάνομαι επιπρόσθετη τιμή, όχι μόνο γιατί ο κ. Δανασσής φέρει αυτή την ιδιότητα και, παράλληλα, γιατί είμεθα συνάδελφοι στην Παιδαγωγική Επιστήμη. Υπάρχει και ένας άλλος λόγος, και αυτός είναι που έχει ιδιαίτερη σημασία για μένα. Είναι η σχέση δασκάλου και μαθητή. Έχοντας ξεκινήσει από το πλην

βρίσκομαι εδώ σήμερα απέναντι σας γιατί μου έδωσαν τη δυνατότητα αυτή ο Θεός, οι εργάτες γονείς μου και ο καθηγητής κ. Αντώνιος Δανασσης – Αφεντάκης. Η έναρξη του ακαδημαϊκού μου βίου, ως επιστημονικού συνεργάτη του Φιλοσοφικού Τμήματος, έγινε με δική του πρόταση προκειμένου να εργαστώ δίπλα του ως συνεργάτης και όχι ως βοηθός με τη συνήθη αρνητική έννοια του όρου, δημιουργώντας έτσι μια πραγματική σχέση δασκάλου και μαθητή.

Κλείνοντας εδώ την οφειλόμενη παρέκβαση και αφού σας ευχαριστήσω γιατί μου δώσατε την ευκαιρία για αυτή την ομολογία, επανέρχομαι στις γενικότερες δυνατότητες της Τ.Α. επικουρούμενης από τους λοιπούς τοπικούς φορείς και παράγοντες. Όμως για λόγους αρμοδιότητας θα περιοριστώ στο πεδίο της συμβολής της στην αγωγική διαδικασία, γενικότερα, και στην ανάδειξη της σημασίας της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, ειδικότερα, αναφέροντας μια σχετική άποψη, η οποία έχει διατυπωθεί γραπτώς από τον ομιλούντα, ήδη από το 1992, στο συλλογικό έργο των Α. Βοσκού και Θ. Παπακωνσταντίνου υπό τον τίτλο: *Από τη μετάφραση στο πρωτότυπο*. Συγκεκριμένα στο κεφάλαιο του οποίου είχα την ευθύνη (*Ερευνητικός σχεδιασμός για την εφαρμογή νέων διδακτικών μεθόδων Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας*, σ. 215 - 243) σημείωνα, μεταξύ των άλλων, ότι η οποιαδήποτε ερευνητική προσπάθεια θα πρέπει να ξεκινήσει από την αποτύπωση των απόψεων όλων των πλευρών – **εντός και εκτός των τειχών** – και ότι «η αριστοποίηση μιας διδακτικής μεθοδολογίας δεν θα έχει του ίδιου βαθμού, αντίστοιχα, επιτυχή αποτελέσματα, αν δεν ληφθούν [...] μέτρα προς άρση ορισμένων αρνητικών παραγόντων, οι οποίοι είναι μεν ανεξάρτητοι από τη μέθοδο, επηρεάζουν όμως το αποτέλεσμα της διδακτικής προσπάθειας» (σ. 240). Μεταξύ των μέτρων αυτών, και μάλιστα των μακροπρόθεσμων, περιλαμβάνεται και «η ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου, η οποία θα μπορούσε να έχει και τα πλέον θετικά αποτελέσματα» (σ. 241). Κατά την ταπεινή μου άποψη αυτή ακριβώς η ενημέρωση -έμπρακτα, και μάλιστα με πολλαπλασιαστικά οφέλη – επιτελείται αυτή τη στιγμή στην κοινωνία της Χίου, με τη στήριξη τοπικών αρχών και παραγόντων, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Ομηρικής Ακαδημίας και της EUROCLASSICA με τη συνεργασία της Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων. Όμως, θα ήταν παράλειψη εκ μέρους μου εάν δεν τόνιζα ότι σε κάθε συλλογική εκδήλωση υπάρχει και ο κινητήριος μοχλός ή, ορθότερα, η ψυχή της, η οποία

στην προκειμένη περίπτωση, όπως όλοι γνωρίζουμε, είναι η καθηγήτρια κ. Μαρία Ελένη Γιατράκου, Διευθύντρια της Ομηρικής Ακαδημίας και επίτιμη Αντιπρόεδρος της EUROCLASSICA. Δεν είναι μόνο η διεπιστημονική της κατάρτιση, ο δυναμικός χαρακτήρας και η οργανωτική της ικανότητα τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κινούν την προσοχή μας αυτή τη στιγμή, αλλά η οιονεί αρχαϊκή τραγική μορφή η οποία σαρκώνεται στο πρόσωπό της, αφού συμπάσχει με ό,τι προσφιλέστερο έχει και συγχρόνως συγκαίρει με ό,τι εκφράζει αυτό που με τόσο ζήλο υπηρετεί. Εύχομαι και προσωπικά ευτυχή εξέλιξη της υγείας του πατέρα της.

Τελειώνω, κ. Δήμαρχε αναφέροντας την πρόταση η οποία, στην περίπτωση που θα γινόταν αποδεκτή εκ μέρους του Δημοτικού Συμβουλίου, θα αποτελούσε, όπως είπα αρχικώς, το ελάχιστον των όσων με υποχρεώνει να πράξω η τιμητική διάκριση που μου απονείματε.

Κύριε Δήμαρχε, μεταξύ των ερευνητικών προσπαθειών του ομιλούντος περιλαμβάνεται ένα νέο ερευνητικό πρόγραμμα για τα Πρόσωπα με Αναπηρία στην Αρχαία Ελληνική Γραμματεία. Ο Έλληνας ποιητής Όμηρος φέρεται ως τυφλός, ενώ ακόμη νωρίτερα η μυθολογία έχει εντάξει στο δωδεκάθεο τον χωλό Ήφαιστο. Προτείνω, λοιπόν, να πραγματοποιηθεί στον Δήμο σας και σε όποιον άλλο Δήμο της Χίου το επιθυμεί, μια διαγωνιστική μελέτη, κυρίως μεταξύ των μαθητών, για τα Πρόσωπα με Αναπηρία στον Όμηρο, ξεκινώντας από τον ίδιο τον ποιητή. Η μελέτη αυτή θα μπορούσε να επεκταθεί, στη συνέχεια ή παράλληλα, και στη συνολική Αρχαία Ελληνική Γραμματεία υπό την αιγίδα και της EUROCLASSICA, εφόσον θα υιοθετούσε και αυτή, κατ' αρχήν, την πρότασή μας. Και στην πρώτη και στη δεύτερη περίπτωση η συμμετοχή της κ. Γιατράκου αποτελεί βασική προϋπόθεση και αναγκαιότητα, ενώ οι ενδιαφερόμενοι μαθητές, στα πρώτα τους ερευνητικά βήματα, θα μπορούσαν να έχουν, όπως θέλω να πιστεύω, τη στήριξη της συμπολίτου σας κ. Α. Μαστρομιχαλάκη, η οποία είναι σχολική σύμβουλος και σύντομα ολοκληρώνει τη διδακτορική της διατριβή με ανάλογο θέμα

Σας ευχαριστώ και πάλι για την εξαιρετική τιμή που μου κάνατε και εύχομαι η πολύτιμη συμβολή σας στις εργασίες της Ομηρικής Ακαδημίας να αποτελούν γόνιμο παράδειγμα για τους νέους ανθρώπους του νησιού σας και όχι μόνο.